

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Анализ на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), касаещи наличието на пестицидни остатъци за периода 01 януари – 31 март, 2024 г.

Общият брой нотификации за периода е **282**, като **275** са в категория „храни“, а 7 са в категория „фуражи“ (Фиг.1). В **114** от общия брой нотификации, рискът е определен като **сериозен**, а в **34** от случаите рискът **не е сериозен**. Регистрирани са **14** нотификации, при които **няма риск**. В **72** нотификации е регистриран **потенциално сериозен риск**, а в **48** нотификации има **потенциален риск**.

Информациите за насочване на вниманието са **65**, а нотификациите за недопуснат внос са **156**. През разглеждания период са регистрирани **40** предупредителни нотификации и **21** информации за последващи действия (данни към 11.04.2024 г.).

В категория храни, най-многобройни са нотификациите, касаещи **„плодове и зеленчуци“** – **общо 172**, в някои от нотификациите се съобщава за наличие на повече от едно активно вещество (а. в.).

Постъпилите **172** нотификации в категория **„плодове и зеленчуци“** за наличие на остатъци от пестициди се отнасят за следните продукти:

- портокали – 25;
- различни сортове пипер – 19;
- различни сортове фасул – 15;
- лимони – 10;
- мандарини – 7;
- грейпфрут, моринга, питая и нар – по 6;
- лозови листа и грозде – по 5;
- гуава, микс салати, ябълки – по 4;
- ананас – 3;
- помело, домати, морков, лайм, грах, тиквички, спанак, ягода, круши, бамя, целина, патладжани, зелен лук и краставица – по 2;

- маракуя, бенинкаса¹, чили, райска ябълка, папуда, рамбутан, дюля, слива, босилек, нектарини, зеле, броколи, череши, карамбола, авокадо, дуриан, манго и гъби – по 1.

За категория **„билки и подправки“** са постъпили **33** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- кимион – 12;
- пипер – 4;
- микс подправки – 3;
- кардамон, босилек, фенел² и лайка – по 2;
- чили, къри на прах, зелен Сечуански пипер, лавър, черен сусам и био листа от моринга – по 1.

За категория **„зърнени храни и хлебни изделия“** са постъпили **31** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- ориз – 28;
- елда, пълнозърнесто брашно и Moong Dal (Split yellow moong) – по 1.

За категория **„ядки, продукти, съдържащи ядки и семена“** са постъпили **16** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- бразилски фъстък – 6;
- сусам – 5;
- кестени, семена фенел, ленено семе, фасул и сушена жълта леща – по 1.

За категория **„какао, какаови продукти, кафе и чай“** са постъпили **7** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- различни сортове чай – 6;
- манго и портокалов цвят – по 1.

За категория **„фуражи“** са постъпили **7** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- пивоварно обработено зърно – 2;

¹ Бенинкаса, наричана още восъчна или зимна тиква (*Benincasa hispida*), е вид растение от семейство Тиквови

²Фенел- познат като див копър, резене.

- царевичен бульон за дестилатори, ленено семе, пелети от люцерна, сушени ябълки и рапично семе – по 1.

За категория **„друг хранителен продукт/смесен“** са постъпили **6** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- пипер, чия, розови листенца, *Centella*, *Ashwaganda*, *Psyllium Husk* – по 1.

За категория **„месо от домашни птици и продукти от месо от домашни птици“** са постъпили **5** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- продукти от пилешко месо – 5.

За категория **„риба и рибни продукти“** са постъпили **4** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- атлантически червен тон – 2;
- розова съомга и *Lepidocybium flavobrunneum* – по 1.

Нотификациите, подадени от България са общо 29, като 28 са с произход Турция и 1 с произход Индия.

За периода най-често нотифицираните продукти от България са:

- лимони – 10 нотификации, като всички са предназначени за реекспорт;
- портокали – 5 нотификации, като от тях, 4 са предназначени за реекспорт, а 1 за унищожаване;
- пипер – 4 нотификации, като от тях, 3 са предназначени за унищожаване, а 1 за реекспорт;
- грейпфрут – 3 нотификации, като всички са предназначени за реекспорт;
- мандарини – 3 нотификации, като всички са предназначени за реекспорт;
- нар – 2 нотификации, като и двете са предназначени за реекспорт;
- кимион – 1 нотификация, която е служебно задържана;
- лозови листа – 1 нотификация предназначена за реекспорт.

През разглежданият период най-често нотифицирани активни вещества в горепосочените продукти са: хлорпирифос-метил – 11; имазалил – 7; хлорпирифос и бупрофезин – по 3; тебуконазол – 2; металаксил, зоксамид, циперметрин, пропиконазол, пириметанил, етоксаконазол и ацетамиприд – по 1.

През разглеждания период България не е била нотифицирана.

Фиг. 1 Брой нотификации за пестицидни остатъци в различни видове продукти през периода 01 януари – 31 март, 2024 год.

През разглеждания период са постъпили общо **282** нотификации, (част от нотификациите касаят съдържание на повече от 1 пестицид в продуктите). В тези нотификации са установени **98** различни активни вещества, **62** от които са **неразрешени за употреба** (към 22.04.2024 г.) на територията на Европейския съюз.

Най-голям брой остатъци са установени от пестицидите: **неразрешеното а. в. хлорпирифос – 86**; **ацетамиприд – 30**; **неразрешеното а. в. тиаметоксам – 17**; **неразрешеното а. в. трициклазол – 16**; **неразрешеното а. в. диметоат – 15**; **неразрешените а. в. карбендазим и имидаклоприд – по 14**; **неразрешените а. в. хлорат и хлорпирифос-метил – по 13**; **неразрешеното а. в. ацефат – 12**; **неразрешеното а. в. хлорфенапир – 10**; **ламбда-цихалотрин и неразрешените а. в. метамидофос и клотианидин – по 9** (Фиг. 2).

Останалите остатъци са установени от пестицидите:

- металаксил, имазалил и **неразрешените а. в. фипронил и хексаконазол – по 8**;
- **неразрешеното а. в. етилен оксид – 7**;
- циперметрин, азоксистробин и **неразрешеното а. в. карбофуран и фенпропатрин – по 6**;
- тебуконазол, бупрофезин, етефон, кресоксим-метил и **неразрешените а. в. пропаргит и пропиконазол – по 5**;
- **неразрешените а. в. толфенпирад и тиофанат-метил – по 4**;

- пириметанил, флониламид, форхлорфенурон и **неразрешените а. в. хлорпрофам, ометоат, прохлораз, профенофос, антраквинон, диафентиурон, динотефуран, пропамокарб, перметрин, ДДТ и пикоксистробин** – по 3;
- абамектин, пенконазол, пираклостробин и **неразрешените а. в. фосмет, дитиокарбамати, глифозинат, дидецилдиметиламониев хлорид, етион, бифентрин, фенамидон, беномил, хексахлоробензен и ендосулфан** – по 2;
- етоксазол, форметанат, емаектин, делтаметрин, проквиназид, флуметралин, хлормекват, метоксифенозид, тебуфенпирад, МСРА, каптан, зоксамид, флупирам, трифлуксисробин, боскалид, диметоморф, бромидни йони, фосфан, флумоксамин и **неразрешените а. в. Каганјин, трифлурон, линурон, фенбутатин-оксид, луфенурон, дихлорвос, триазофос, ипродион, монокротофос, цифлутрин, дифлубензурон, карбарил, фамоксадон, оксамил, ипробенфос, бифенил, трихлорфон, тетраметрин, фенубукарб и хлордимеформ** – по 1.

Фиг. 2 Брой случаи на замърсяване с различни пестицидни остатъци в продуктите през периода 01 януари – 31 март, 2024 год.

За периода най-многобройни са нотификациите, касаещи замърсяване в категория „плодове и зеленчуци“.

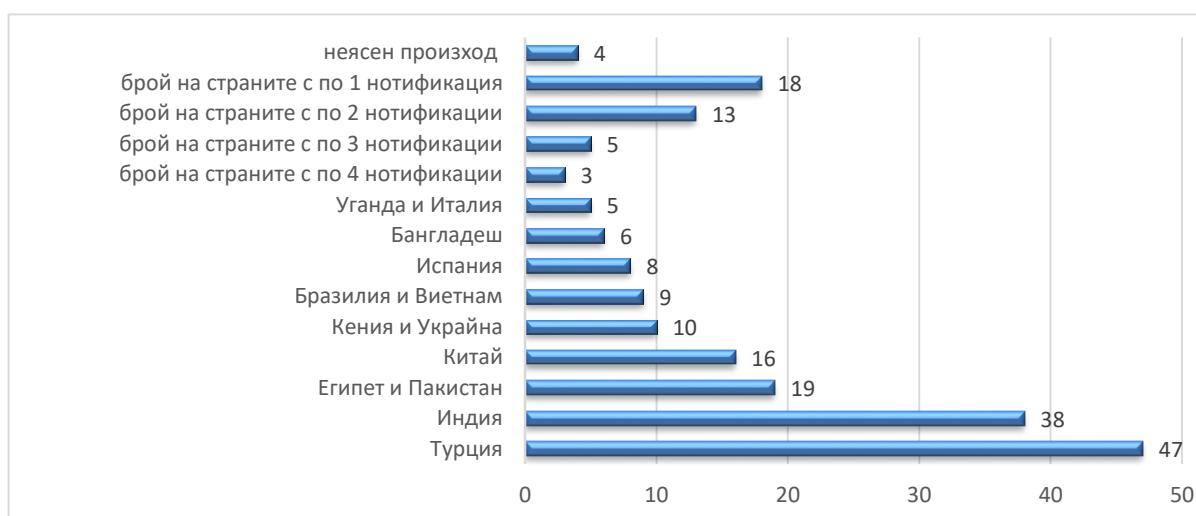
Най-често нотифицирани продукти, за наличие на пестициди, в тази категория са: различни видове **портокали – 25; пипер – 19; различни видове фасул – 15** и **лимони – 10**.

Останалите най-често нотифицирани продукти са: **ориз – 28** и **кимион – 12**.

През разгледания период в системата за бързо известяване са постъпили съобщения за замърсени продукти с **произход от 53 различни държави** и 4 с неясен произход.

Анализът установи, че най-многобройни са нотификациите, касаещи продуктите от **Турция – 47**; следвани от тези с произход **Индия – 38**; **Египет и Пакистан – по 19**; **Китай – 16**; Кения и Украйна – по 10; Бразилия и Виетнам – по 9; Испания – 8; Бангладеш – 6; Уганда и Италия – по 5; С. Македония, Великобритания, Нигерия и неясен произход – по 4; Иран, Тайланд, Франция, Полша и ОАЕ – по 3; Гърция, Сърбия, Шри Ланка, Йордания, Белгия, Ю. Африка, Камерун, Перу, Гана, Бурунди, Камбоджа, Израел и Малта – по 2; Чили, Албания, Нидерландия, Оман, Индонезия, Мадагаскар, Колумбия, Мексико, Мианмар, Того, Унгария, Казахстан, САЩ, Либия, Тайван, Ю. Корея, Мароко и Румъния – по 1 (Фиг.3).

Центърът за оценка на риска по хранителната верига препоръчва засилване на контрола за пестицидни остатъци, при внос на продукти, произведени в държавите, за които са постъпили най-многобройни нотификации през разгледания период – Турция, Индия, Египет и Пакистан.

Фиг. 3 Брой нотификации според държави на произход на продукти, съдържащи пестицидни остатъци през периода 01 януари – 31 март, 2024 год.

Източник:

<https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/portal/?event=searchForm&cleanSearch=1>

Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>.

<https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--с-82>

Изготвил:

Николай Спасов, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

30.04.2024 г.